

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

w sprawie **S. T.**

skazanego za czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 listopada 2023r.

na posiedzeniu w trybie art. 535§5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego

wniesionej na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 16 maja 2023r.,

sygn. akt III K 343/22

**I. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia
o karze i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach;**

**II. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z
rozpoznaniem kasacji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 maja 2023r., wydanym w sprawie o sygn. akt III K 343/22, Sąd Rejonowy w Gliwicach uznał S. T. za winnego popełnienia przestępstwa z art.

13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k., polegającego na tym, że w dniach od 2 do 5 lipca 2021r. w G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, usiłował doprowadzić do rozporządzenia mieniem pokrzywdzonego S. M. poprzez użycie groźby zamachu na jego życie i zdrowie oraz gwałtownego zamachu na mienie wymienionego pokrzywdzonego w postaci należącego do niego samochodu osobowego, lecz celu nie osiągnął z uwagi na brak realizacji wymienionego żądania przez pokrzywdzonego. Za tak opisany i zakwalifikowany występki, na mocy art. 282 k.k. w zw. z art. 14§1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. i przy zastosowaniu art. 37b k.k. w zw. z art. 34§1 k.k., art. 34§1a pkt 1 k.k. i art. 35 k.k., Sąd wymierzył skazanemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę roku ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym (pkt 1 sentencji).

Orzeczenie to uprawomocniło się nie będąc zaskarżone przez żadną ze stron postępowania.

Aktualnie kasację od przedmiotowego wyroku, na niekorzyść skazanego, wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej orzeczenia o karze, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 57b k.k. oraz art. 37b k.k., poprzez wymierzenie oskarżonemu S. T., za przypisany mu występki z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k. - na mocy art. 282 k.k. w zw. z art. 14§1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. oraz przy zastosowaniu art. 37b k.k., art. 34§1a pkt 1 k.k. i art. 35 k.k. – kary sekwencyjnej 6 miesięcy pozbawienia wolności i kary roku ograniczenia wolności, w sytuacji, gdy przepis art. 57b k.k. nakłada na sąd obowiązek wymierzenia za przypisane sprawcy przestępstwo popełnione w warunkach czynu ciągłego, określone w art. 12§1 k.k., kary w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, co w realiach niniejszej sprawy, z uwagi na ustawowe zagrożenie występkę z art. 282 k.k., winno skutkować wymierzeniem oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wysokości co najmniej roku i miesiąca i co powodowało, że przepis art. 37b k.k. nie mógł w przedmiotowej sprawie znaleźć zastosowania.

Stawiając tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co dało podstawę do jej uwzględnienia w trybie przewidzianym w art. 535§5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Problematyka zarysowana w kasacji Prokuratora Generalnego, na tle podobnego stanu faktycznego, była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt I KK 49/19, zakończonej wyrokiem z dnia 8 lipca 2020r. W powyższej sprawie zaistniała zbliżona sytuacja procesowa, w której, z jednej strony występowała podstawa do nadzwyczajnego zaostrzenia kary za czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 279§1 k.k. w zw. z art. 64§2 k.k. i art. 279§1 k.k. w zw. z art. 64§2 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k., w oparciu o przepis art. 64§2 k.k., z drugiej zaś zastosowano art. 37b i wymierzono tzw. karę sekwencyjną.

W przywołanym orzeczeniu Sądu Najwyższego stanął na stanowisku, że: *„istnienie podstawy do nadzwyczajnego obostrzenia kary związanej z art. 64§2 k.k. nie stanowi przeszkody blokującej całkowicie możliwość skorzystania z regulacji zawartej w art. 37b k.k. (...) Instytucję przewidzianą w art. 37b k.k. wolno stosować do sprawców, którzy popełnili przestępstwo w warunkach określonych w art. 64§2 k.k., o ile na gruncie konkretnej sprawy nie ma zastosowania przewidziany w art. 64§2 k.k. obowiązek wymierzenia kary pozbawienia wolności przypisanej za dane przestępstwo powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia (np. przy zastosowaniu art. 57§2 k.k.) albo wprowadzie ma on zastosowanie, ale da się go zrealizować przez orzeczenie kary pozbawienia wolności powyżej dolnego zagrożenia ustawowego, mieszczącej się jednak w granicach wyznaczonych treścią art. 37b k.k.”.* Co równie istotne, w orzeczeniu tym stwierdzono, że instytucja uregulowana w art. 37b k.k. należy do sfery sądowego wymiaru kary, jej stosowanie jest fakultatywne, lecz **nie stanowi ona swoistej podstawy do stosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary.** Tym samym, istnienie kolizji pomiędzy regulacjami z art. 37b k.k. i art. 64§2 k.k. (stanowiącego podstawę do

nadzwyczajnego obostrzenia kary), jest tylko pozorne i w takim przypadku nie mają zastosowania unormowania kolizyjne przewidziane w art. 57 k.k.

W przedmiotowej sprawie podstawę obligatoryjnego obostrzenia wymiaru kary wobec S. T. za przypisany mu czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k. stanowił art. 57b k.k., który, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 października 2023r. (tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 7 lipca 2022r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. z 2022r., poz. 2600), a zarazem w czasie popełnienia czynu i orzekania przez Sąd Rejonowy, stanowił, że skazując za przestępstwo określone w art. 12§1 k.k. sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do podwójnej wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia.

Przypisany S. T. czyn, polegający na usiłowaniu popełnienia wymuszenia rozbójniczego, w oparciu o treść art. 14§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. (w brzmieniu opisanym jw.), zagrożony był karą od roku do 10 lat pozbawienia wolności. Tym samym, skazanemu groziła kara w granicach od roku i miesiąca pozbawienia wolności do 15 lat pozbawienia wolności.

Idąc dalej, treść art. 37b k.k. pozwala na orzeczenie przez Sąd, w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat - 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wolności do lat 2.

Zastosowanie wskazanej wyżej, fakultatywnej instytucji, nie było zatem możliwe w niniejszej sprawie, bowiem wymiar kary wymierzonej na tej podstawie nie mieści się w granicach kary grożącej oskarżonemu w oparciu o treść art. 57b k.k.

Mając powyższe na uwadze, kasację Prokuratora Generalnego należało uznać za oczywiście zasadną, wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach uchylić w zaskarżonej części, tj. dotyczącej rozstrzygnięcia o karze, a sprawę w tym zakresie przekazać temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien rozstrzygnąć ją w sposób wolny od błędów, uwzględniając poczynione powyżej uwagi.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[SOP]

[ms]